

עֲטָרַת מֵרְדֵי

השיעור השבועי

של מורינו ראש הישיבה

הגאון המקובל

רבי מרדכי עטייה שליט"א

בענין

מטבע הברכה

1

יום שני ג' חשון תשע"ח

(23.10.2017)

תוכן העניינים

גבל מצוה ועבודה וברכה יש שני מיני מוחין, נהר שלום ...ג
שני מיני מוחין במטבע הברכהג
מטבע הברכה בסידור הרש"שד
שני זיווגי דהג"ת העתיקו
שני זיווגי דהג"ת דא"אז
ההשפעה מפנימי דחיצון, דמ"ה וב"ן דא"א, לאו"אז
עסמ"ב לאבא ויש"ס, קס"א קמ"ג לאימא ותבונהח
ברוך, כתר עו"נ או"נט

הערות והארות אפשר לשלוח בכתב או במייל ליורם יונה לכתובת

הקלדה סדר ועימוד

פיענוח ושחזור כתבי יד

054-5623920

02-5806248

YONA.YORAM1@GMAIL.COM

מטבע הברכה - הלכה למעשה

בכל מצוה ועבודה וברכה יש שני מיני מוחין, נהר שלום.

בנהר שלום בהקדמת הברכה [דף כ' סוף ע"ב 2 שורות מלמטה] כתב הרש"ש, וז"ל:

באופן שבכל מצוה ועבודה וברכה, צריך להמשיך לזו"ן שני מיני מוחין. הראשון [חג"ת¹] הוא מזיווג דחיצוניות דאו"א, והוא כדי לתת כח לזו"ן - **כדי לעלות**² למ"ד ומ"ן, לעורר זיווג העיקרי דפנימיות דאו"א, ולהמשיך ממנו המוחין השניים העיקריים [חב"ד] המתייחסים לאותם המצות או הברכה, והוא ע"ד סדר כוונת הק"ש כנודע.

למדנו מדברי הרש"ש שבכל מצוה ועבודה וברכה, נמשכים מאו"א לזו"ן שני מיני מוחין. ושהמוחין הראשונים [שהם שפע חיצון - מוחין דיניקה חג"ת] נמשכים לזו"ן, **כדי לתת כח לזו"ן** שיוכלו הם עצמם לעלות למ"ד ומ"ן לאו"א. ועלייה זו של זו"ן למ"ד ומ"ן, מעוררת את הזיווג [העיקרי דפנימיות או"א] שממנו ימשכו לזו"ן המוחין השניים והעיקריים [שהוא שפע פנימי - מוחין דגדלות - חב"ד].

וביאור הדברים הוא, שכדי להמשיך לזו"ן את המוחין העיקריים שלהם שהם חב"ד, צריך שזו"ן עצמם - שהם המוחין דיניקה, יעלו למ"ד ומ"ן ויגרמו זיווג דפנימיות - חב"ד דאו"א. וכדי שזו"ן יוכלו לעלות למ"ד ומ"ן צריך לתת להם כח, שענינו מוחין דיניקה הנמשכים מזיווג דחיצוניות דאו"א, לחג"ת דזו"ן.

שני מיני מוחין במטבע הברכה.

ראוי לדעת ש-שני מיני מוחין אלו, הם כללות עשר ספירות של אותה

¹ אבל נה"י לא נזכרו כאן, ובענין זה נרחיב בשיעורים הבאים.

² עליה זו למ"ן ומ"ד, היא הנקראת אתערותא דלתתא.

בחינה הראויה להימשך בברכה [מצוה ועבודה] זו לזו"ן. והיינו שהשפע הנמשך לזו"ן, נחלק ל-**שפע חיצון** - מוחין דיניקה - **חג"ת**, הנמשכים לזו"ן בתיבות ברוך אתה ה' אלהינו, ולמוחין העיקריים שהוא **שפע פנימי** - מוחין דגדלות - **חב"ד**, הנמשכים לזו"ן בתיבת מלך העולם וכו'. והנה כדי לקבל את השפע הפנימי - **חב"ד**, צריך שזו"ן יקבלו קודם את השפע החיצון - **חג"ת** [בתיבות ברוך אתה ה' אלהינו], שע"י זה יהיה להם [לזו"ן] כח לעלות למ"ד ומ"ן לעורר את הזיווג הפנימי של או"א. ועליית זו"ן זו תהיה עם בירורי **הרפ"ח**³, שמהם יעשה וימשך [בתיבת מלך העולם], השפע הפנימי - חב"ד, [אבל את השפע החיצון, זו"ן מקבלים **ללא צורך בבירורי רפ"ח**].

ושפע חיצון זה שזו"ן מקבלים, הוא כדי שהם יוכלו לעלות למ"ד ומ"ן, ועליית מ"ן זו היא בגדר של מה שהרב קורא: **ולא יראו פני ריקם** [נה"ש דף כ' אמצע ע"ג]. והיינו שכדי שיבוא השפע הפנימי בתיבת מלך העולם [או בתיבת אחד של ק"ש, ראה לקמן], צריך שבירורי הרפ"ח יעלו עם השפע החיצון שהוא בגדר של **ולא יראו פני ריקם** [שזה כענין דורון המובא למלך כדי שיעתר לבקשה של מביא הדורון].

עוד ראוי לשים לב למ"ש הרש"ש בסוף דבריו, וז"ל:

והוא ע"ד סדר **כוונת הק"ש** כנודע.

והיינו שסדר הכוונה של **מטבע הברכה**, וסדר **כוונת ק"ש** שווים. וביאור הענין הוא שכמו שבק"ש בתיבות שמע ישראל נמשך לזו"ן מוחין דיניקה [שפע חיצון], ובתיבת אחד מוחין דיניקה אלו עולים בגדר של **ולא יראו פני ריקם** עם בירורי הרפ"ח, ומבירורי הרפ"ח יעשו המוחין **דגדלות** - שפע הפנימי הנמשך לזו"ן בתיבת אחד, כן הסדר במטבע הברכה, שבתיבות ברוך אתה ה' אלהינו נמשך שפע חיצון, העולה [במלך העולם] בגדר של **ולא יראו פני ריקם** עם בירורי הרפ"ח, ובתיבת מלך העולם נמשך השפע הפנימי.

מטבע הברכה בסידור הרש"ש.

בסידור הרש"ש הנדפס [ח"ב דף כ"ד ע"א בשורה שתחת תיבת ברוך], כתב וז"ל:

³ שבענינם נעסוק בשיעורים הבאים.

יכוין להמשיך שפע⁴ מ-**כתר עליון** לשני זיווגי דחג"ת דעתיק, ולזווג ב' זיווגי דחג"ת דעתיק.

וכדי שנבין מה ענין **כתר עליון** זה, נבאר כאן [בקיצור], שהכוונה על **מלכות דעקודים**, כמ"ש בשערי רחמים [ח"א דף י"א תשובה ל"ה] משם ר' אברהם סלם וממו"ר השד"ה זע"א, וז"ל:

מלכות דעקודים, שהיא ת"ת דא"ק, שהוא **כתר** לעולם הנקודים הנקרא אצילות. וההמשכה מפנימית ה**כתר** שהוא ת"ת דא"ק, שהוא שורש לכל האצילות. מר' אברהם סלם ומר' שאול דוו"ך הי"ו [זע"א].

למדנו משערי רחמים ש-**כתר עליון**, הוא **מלכות דעקודים**.

וראוי לדעת שמלכות דעקודים זו, היא הבחינה האחרונה שבעולם העקודים, שאורות העקודים שענינם **פה** דא"ק, מסתיימים בטבור דא"ק. ושם בסיום עולם העקודים - נמצאת ה**מלכות** של עולם העקודים, ומלכות זו נמצאת **מעל** עולם האצילות, [ובעז"ה בשיעור הבא נרחיב בענין כתר עליון זה]. שמעתה נבין את המשך דברי הסידור, וז"ל:

יכוין להמשיך שפע מכתר עליון לשני זיווגי דחג"ת **דעתיק**, וכו'.

והיינו ש-**מכתר עליון** זה שהוא **מלכות דעקודים**, נמשך השפע לשני זיווגי דחג"ת **דעתיק**, ש-**עתיק** זה הוא הבחינה הגבוהה ביותר של עולם האצילות, ומעל עתיק זה יש את **כתר עליון** - **מלכות דעקודים**, שממנו נמשך השפע לעתיק.

וכאן יש לשאול ולהבין, למה השפע שמכתר עליון נמשך לשני זיווגי ד-**חג"ת דעתיק**, ולמה שפע זה אינו נמשך קודם ל-**חב"ד דעתיק**.

והתשובה לשאלה זו נמצאת בכללות הדברים לעיל, והיינו שהשפע הפנימי - הוא **חב"ד**, והשפע החיצון - הוא **חג"ת נה"י**. והיות שבתבונה ברוך אתה ה' אלהינו נמשך רק השפע **החיצון**, לכן הוא נמשך [לשני זיווגי ד] **חג"ת דעתיק**, ולא לחב"ד, שהמשכה ל-חב"ד תהיה רק במלך העולם וכו'.

עוד יש לשאול ולהבין למה השפע החיצון שהוא לכאורה] **חג"ת נה"י**, נמשך רק לחג"ת, ולא לחג"ת **נה"י**. וכן יש לשאול שבנהר שלום [כאן בסוף

⁴ שפע זה הנמשך לחג"ת דעתיק ואח"כ לחג"ת דא"א הוא שפע **נעלם**, והיינו שאין אנו יודעים מי הם **שמות הקודש** של שפע זה. אבל לקמן כאשר השפע ימשך מא"א לאו"א, הנה שם השפע יהיה **נגלה**, ויהיו בו שמות קודש, וכדלקמן.

ע"ב] כתב הרש"ש שהשפע נמשך **מזיווג או"א**, ואילו כאן במטבע הברכה שבסידור, השפע נמשך **מכתר עליון** לעתיק וא"א שהם גבוהים מאו"א, ובשאלות אלו נעסוק בשיעורים הבאים.

שני זיווגי דחג"ת דעתיק.

נשוב למ"ש בסידור, וז"ל:

כיון להמשיך שפע מכתר עליון **לשני זיווגי**⁵ דחג"ת דעתיק, ולזווג ב' **זיווגי דחג"ת דעתיק**.

כבר ביארנו לעיל שהשפע הנמשך מכתר עליון, נמשך לחג"ת דעתיק. והנה גם **חג"ת דעתיק** זה שהוא חיצון [כלפי הפנימי שהוא חב"ד], נחלק בעצמו לשתי בחינות שהם פנימי דחיצון, וחיצון דחיצון. הפנימי דחיצון, יקרא **חב"ד דחג"ת**. והחיצון דחיצון, יקרא **חג"ת ונה"י דחג"ת**, כמבואר בסידור [בשתי השורות הבאות], שכתב וז"ל:

זיווג פנימי **איהויהוה**⁶ דחב"ד { דחג"ת דע"י
 זיווג חיצון **יאהויהוה** דנה"י ומג"ת

עוד נשים לב לענין **הזיווג** שנזכר כאן בסידור, והוא שלאחר ששתי הבחינות הללו שהם: פנימי דחיצון וחיצון דחיצון, קיבלו את השפע מכתר

⁵ ראוי לדעת שבנה"ש [דף כ"א סוף ע"ג], כתוב: **לפרצופי** וכו'. אבל כאן בסידור **שינה** וכתב **לשני זיווגי**, ונראה שמתיבת: **לשני זיווגי** זו, אפשר להבין ששפע זה אינו נמשך לצורכו של חג"ת דעתיק, אלא ששפע זה הוא כדי שחג"ת דעתיק **יזווגו** ויורידו את השפע לבחינה שתחתם, שהיא א"א.

⁶ בענין השילובים של אהי"ה והוי"ה נבאר ששם אהי"ה ענינו נוק' דעתיק, וְשם הוי"ה ענינו דכורא דעתיק. עוד נבאר שלפי סדר השילוב נדע אם הזיווג הוא פנימי או חיצון. שאם ההוי"ה היא בפנים - והיינו שהיא אחרי אהי"ה, אז הזיווג הוא פנימי. ואם ההוי"ה היא בחוץ - לפני אהי"ה, אז הזיווג הוא חיצון. כמבואר בפתח עינים [דף א' ע"ד] תוך ד"העוד, עפ"י שעה"כ דרוש ה' דנפילת אפים, ובשם ששון ח"ג דף כע"ד אות י"א ו-י"ב. וראוי לשים לב ששמות הקודש כאן [וכן לקמן בא"א] הם השמות של **הזיווג**, אבל אינם השמות של השפע עצמו, שהרי השפע כאן הוא נעלם.

עליון, הם עצמם יעשו זיווג כדי להוריד את השפע לבחינה שתחתיהם שהוא א"א.

שני זיווגי דחג"ת דא"א.

לאחר ש-חג"ת דעתיק ונוקי קיבלו את השפע ונעשה זיווג של שתי הבחינות [שהם פנימי דחיצון וחיצון דחיצון] של עתיק, יורד השפע [הנעלם] לשני זיווגי חג"ת דא"א. וגם כאן כמו בעתיק יש שתי בחינות, זיווג פנימי דחיצון [חב"ד דחג"ת], וחיצון דחיצון [חג"ת ונה"י דחג"ת]. והיינו שהמערכת של שני זיווגי חג"ת דא"א, שוה למערכת של שני זיווגי חג"ת עתיק. וז"ל הסידור:

$$\left. \begin{array}{l} \text{זיווג פנימי} \\ \text{זיווג חיצון} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{איהויה דחג"ת} \\ \text{יאהויה דנה"י וחג"ת} \end{array}$$

ההמשכה מפנימי דחיצון, דמ"ה וב"ן דא"א, לאו"א.

לאחר שביארנו את ההשפעה שמכתר עליון, לשני זיווגי חג"ת דעתיק, ומשם לשני זיווגי חג"ת דא"א, נבאר שגם בהמשכה שמא"א לאו"א יש השפעה מפנימי דחיצון של א"א, לפנימי דחיצון של או"א. והנה בהשפעה שמפנימי דחיצון דא"א, לפנימי דחיצון דאו"א, נוסף דבר חדש שענינו מ"ה וב"ן, וז"ל הסידור:

יכוין להמשיך שפע מזיווג הפנימי דחב"ד הנז' דמ"ה וב"ן⁷ דחג"ת דא"א, לזיווג פנימי דחב"ד דמ"ה וב"ן דחג"ת דאו"א וישסות. וכאן יש לשאול ולהבין, מ"ה וב"ן אלו שלא הוזכרו קודם לכן, מה ענינם. וראוי לדעת באופן כללי של-מ"ה וב"ן יש הרבה פירושים והסברים,

⁷ ראה בסידור כוונת הספירה [דף ג'], ששם כתב וז"ל: דחב"ד דחג"ת דמ"ה וב"ן.

והיינו ששם התיבות דחב"ד דחג"ת - סמוכות זו לזו, ורק אח"כ כתב דמ"ה וב"ן. ועפ"י סדר זה מובן היטב שהכוונה על חב"ד דחג"ת. אבל בסידור כאן, התיבות דמ"ה וב"ן - מפרידות בין: דחב"ד ל-דחג"ת. ומכ"מ גם את הכתוב בסידור דילן יש להבין, עפ"י הכתוב בסידור כוונת הספירה הנ"ל.

אבל כאן [במטבע הברכה] הפירוש של מ"ה ובי"ן הוא **ימין ושמאל**, מ"ה - ימין, ובי"ן - שמאל. והיינו שהשפע הפנימי דחיצון, נחלק לשניים לימין - מ"ה ולשמאל - בי"ן. ושפע זה שנחלק לימין ושמאל נמשך לאבא ויש"ס המלבישים על ימין דא"א, ולאימא ותבונה המלבישים על שמאל דא"א.

עסמ"ב לאבא ויש"ס, קס"א קמ"ג לאימא ותבונה.

בהמשך הסידור סידר את השפע הפנימי דחיצון שמא"א, הנמשך לאו"א וישסו"ת. וכאן ראוי לשים לב שהשפע שעד עתה היה **נעלם**⁸, נגלה עתה. ויש לכונן בשמות הקודש שהם בגימטריא של עסמ"ב [שהיא רל"ב, העולה כמספר ברוד עם ד' אותיות ברוד⁹] הנמשכים לאבא ויש"ס, ובגימטריא של קס"א קמ"ג הנמשכים לאימא ותבונה, וז"ל הסידור:

שפע דמ"ה דזיווג הפנימי הנו' דא"א,
מפניס דמלכויות דחכמות דכו"ג
דמ"ה וז"ן דמ"ה דכז"ד דחג"ת דא"א.
אלף הי יוד הי
אלף הא יוד הא

לפניס דמלכויות דחכמות דכו"ג,
דזיווג עליון דאימא ותבונה.
אהיה

שפע דמ"ה דזיווג הפנימי הנו' דא"א,
מפניס דמלכויות דחכמות דכו"ג וכו"ג
דמ"ה וז"ן דמ"ה דכז"ד דחג"ת דא"א.

יוד הי ויו הי
יוד הי ואו הי
יוד הא ואו הא
יוד הה וו הה

לפניס דמלכויות דחכמות דכו"ג וכו"ג,
דזיווג עליון דאבא ויש"ס.
יהוה

ונבאר הדברים, מצד **ימין** רואים את שפע **דמ"ה** דזיווג הפנימי דחג"ת דא"א, הנמשך לאבא ויש"ס. ושפע זה נמשך מפניס דמלכויות דחכמות דחו"ב וחו"ג [שבענינם נעסוק בשיעורים הבאים], שענינם הגימטריא של ד' שמות הוי"ה במילוי **עסמ"ב** הכתובים למטה. ובענין חו"ב חו"ג שהם ד' שמות **עסמ"ב**, ראוי לזכור את מה שכתבנו לעיל

⁸ ראה נה"ש דף כ' ע"ג ד"ה הנה שורה 4-5.

⁹ כמבואר בנה"ש [דף כ"א ריש ע"א]. ובענין זה נרחיב בשיעורים הבאים.

ש-ד' שמות עסמ"ב אלו נרמזו בתיבת ברוך, שתיבת **ברוך** עם ד' אותיותיה עולה רל"ב, שזו **הגימטריא** של ד' שמות עסמ"ב.

ובצד שמאל רואים את שפע **דב"ן** דזיווג הפנימי הנז' הנמשך לאימא ותבונה, שם יש רק **ב'** שמות אהי"ה במילוי קס"א קמ"ג. וכאן יש **שינוי** מהשפע דמ"ה שבצד ימין [שבהשפעה לאבא ויש"ס], ששם כתוב דחוי"ב וחוי"ג ויש שם **ד'** שמות. אבל כאן בצד שמאל [בהשפעה לאימא ותבונה] יש רק **ב'** שמות שהם **חוי"ב בלבד**. וענין זה שבצד הב"ן - אימא ותבונה, **לא** כתוב חוי"ג, הוא כי: **נשים דעתן קלה**¹⁰, והיינו שאין להם חוי"ג. שלכן השפע הנמשך לאימא ותבונה הוא רק **ב'** שמות שהם קס"א ו-קמ"ג, ואינו כמו בצד ימין - דכורא - שם יש ד' שמות].

ברוך, כתר עוי"נ או"נ.

עוד ראוי לדעת שבשער מאמרי רשב"י [המובא בנה"ש דף כ' ע"ג] מבואר, ש-ד' אותיות **ברוך, רומזות**, והיינו שהם כנגד כתר עליון, עתיק ונוק', א"א ונוק'. והיינו שאות **ך'** של ברוך, היא כנגד כתר עליון. אות **ו'** של ברוך, היא כנגד ראשית חכמה שענינה עתיק דכורא. אות **ב'** של ברוך, היא כנגד בינה שענינה נוק' דעתיק. ואות **ו'** של ברוך, היא כנגד דעת שהוא ו' שענינו א"א ונוק'.

ואם נשאל שהרי בתיבת **ברוך** שבסידור, יש גם המשכה לאו"א וישסו"ת, והנה בחינות אלו **אינן נרמזות** [לכאורה] בתיבת ברוך [שהרמז ב-ברוך הוא רק לעוי"נ ואוי"נ וכנ"ל], וראוי לדעת שבנהר שלום [דף כ"א ע"א] ד"ה נמצא, השיב הרב על שאלה זו וכתב ש-גם או"א וישסו"ת הם **בכלל חב"ד** [שנרמזו ב-ברוך] כמבואר בדרוש הדעת [נה"ש דף מ"ה מעט למטה מאמצע ע"ג. ובענין עמוק זה, נרחיב בשיעורים הבאים].

¹⁰ כמ"ש בפתח עינים [דף ב' ע"ב סוף ד"ה אד]. וראה עוד ב-וערך הכהן מערכת ד' אות ל"ב [דף כ"ד ע"ב], ובמעיל אליהו [הנדמ"ח דף רנ"א ריש ע"ב] ד"ה מפנים וכו'. וב-בית לחם יהודה בבוארו על ע"ח שער מ"ח פ"ב ד"ה כי [דפו"י דף קנ"ח ע"ד].
וענין זה ש-נשים דעתן קלה, נאמר גם על **אימא**, ראה בשער הכוונות דרוש ה' דר"ה תוך ד"ה ובחזרה [דף צ"ג ריש ע"ב], שם מפורש שגם בענין **אימא** נאמר נשים דעתן קלה, יעו"ש.